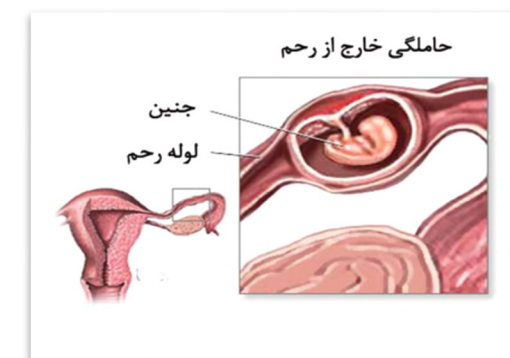




مرکز آموزشی درمانی امین اصفهان

حاملگی خارج از رحم

تهیه کننده: واحد آموزش سلامت

تایید کننده: کمیته آموزش بیمار

تاریخ تهیه: 1403

منابع: ClinicalKey، WebMD، Mayo clinic

شرح بیماری:

حاملگی خارج رحمی عبارت است از حاملگی در خارج از رحم. شایع ترین جایی که حاملگی خارج رحمی رخ می دهد لوله های رحمی هستند که از تخمدان به رحم کشیده شده اند. سایر قسمت ها عبارتند از: تخمدان، گردن رحم، یا اصولاً خارج از دستگاه تناسلی و در حفره شکم. از نظر آماری حدود 1 از هر 100 حاملگی در خارج از رحم رخ می دهد.

علائم:

در صورتی که برای مادر باردار حاملگی خارج از رحم اتفاق افتاده باشد، علائم در دو مرحله به صورت زیر مشاهده می شود:

مراحل اولیه:

عدم وقوع قاعدگی یا نامنظمی زمان قاعدگی
لکه بینی یا خونریزی بدون توجیه
درد یا دل پیچه در قسمت پایین شکم
ندرتاً درد در شانه

مراحل انتهایی:

درد شکمی شدید، تند و تیز به صورت ناگهانی در اثر پارگی لوله رحمی
منگی، غش، و شوک (رنگ پریدگی، تند شدن ضربان قلب، پایین افتادن فشار خون و عرق سرد)

علل شایع:

تخمکی که از تخمدان رها شده در خارج از رحم با اسپرم لقاح می یابد و در جایی خارج از رحم، که معمولاً لوله رحمی است،

کاشته می شود. با بزرگ شدن رویان کاشته شده، لوله رحمی کش آمده و پاره می شود و ممکن است خونریزی داخلی خطرناکی را به وجود می آورد.

- عوامل شایع تشدید کننده احتمال ابتلاء به بیماری عبارتند از:
- استفاده از دستگاه جلوگیری از حاملگی که داخل رحم کار گذاشته می شود (آی.یو.دی).
- سابقه عفونت های شکمی یا لگنی
- وجود چسبندگی رشته های بافت جوشگاهی، در اثر اعمال جراحی قبلی
- سابقه حاملگی در لوله های رحمی
- سابقه جراحی بر روی لوله های رحمی یا رحم
- سابقه التهاب بافت پوشاننده سطح داخلی رحم
- وجود ناهنجاری در رحم

عوارض احتمالی:

- به دنبال ایجاد حاملگی خارج از رحم ممکن است عوارض زیر نیز بروز نماید:
- عفونت
- کم شدن توانایی باروری
- از دست دادن اعضای از دستگاه تناسلی در اثر دشوار بودن عمل جراحی
- شوک در اثر خونریزی داخلی و گاهیاً مخاطرات شدیدتر

تشخیص و درمان:

- پزشک ابتدا با شرح حال و معاینه به بیماری شک کرده و ممکن است اقدامات تشخیصی زیر را تجویز کند:
- تست حاملگی



سونوگرافی

- کوردوستنتر (نمونه برداری از مایع لگنی با استفاده از یک سوزن که به سقف مجرای وارد می شود)
- لاپاروسکوپی: سوراخ های کوچکی در شکم ایجاد می شوند و از راه آنها وسایل لازم برای دیدن و درآوردن حاملگی خارج رحمی وارد می شوند.
- D & C: کورتاژ تشخیصی (گشاد کردن و تراشیدن رحم با وسیله ای به نام کورت)
- شاید بتوان ارزیابی و درمان را بدون بستری کردن بیمار به انجام رساند. البته برای انجام عمل جراحی و مراقبت های حمایتی نیاز است که بیمار بستری شود. امکان دارد تزریق خون نیز ضرورت یابد.
- عمل جراحی برای درآوردن جنین در حال رشد، جفت و هر گونه بافت آسیب دیده انجام می شود. اگر نتوان لوله رحمی را ترمیم نمود، اجباراً درآورده خواهد شد. حاملگی طبیعی با لوله رحمی باقی مانده (در طرف مقابل) امکان پذیر است.

فعالیت:

- فعالیت های عادی خود، از جمله بازگشت به کار، را با مشورت پزشک در زودترین زمان ممکن از سر گیرد.
- تا زمان ترمیم کامل که در پیگیری مشخص خواهد شد باید از مقاربت جنسی خودداری شود.
- پیاده روی ساده را پس از بهبود وضعیت عمومی بدن می توانید شروع کنید.

رژیم غذایی و تغذیه:

- مادر بارداری که حاملگی خارج از رحم برای او اتفاق افتاد هر رژیم غذایی خاصی برای آنها توصیه نمی شود و فقط جهت جلوگیری از یبوست مایعات فراوان و غذاهای پر فیبر مصرف کنید.

از مصرف الکل اجتناب کنید.

غذا را در حجم کم و وعده های غذایی بیش تر مصرف کنید.

دارو:

در بعضی از موارد که حاملگی خارج رحمی زود تشخیص داده می شود و لوله ی رحمی هنوز پاره نشده باشد، یا به حالت مزمن درآمده باشد ممکن است پزشک دارویی که در شیمی درمانی نیز استفاده می شود تجویز کند. این دارو در حذف بافت حاملگی مؤثر است. اگر تصمیم به تجویز این دارو گرفته شود، برنامه ریزی و پیگیری دقیق بیمار ضرورت دارد.

پس از عمل جراحی ممکن است داروهای ضد بارداری و داروهای مسکن برای 7-2 روز تجویز شوند.

در صورت وجود عفونت، آنتی بیوتیک تجویز می شود.

ممکن است مکمل های آهن برای کم خونی تجویز شوند.

مراقبت:

برای خروج از بستر، ابتدا مدتی در لبه تخت نشسته و پاها را آویزان نمایید، در صورت نداشتن سرگیجه، تاری دید و ... با کمک تیم مراقبتی راه بروید.

پس از 48 ساعت استحمام کنید.

لباس زیر را روزانه تعویض کنید و از لباس های زیر نخی استفاده و از پوشیدن لباس های حاوی الیاف مصنوعی و جوراب شلوارهای تنگ و پلاستیکی خودداری کنید.

در چه شرایطی به پزشک مراجعه نمایید؟

خونریزی شدید از مجرای تناسلی (تامپون هر ساعت کاملاً آغشته به خون شود).

• علائم عفونت مانند تب، لرز، سردرد، منگی یا دردهای عضلانی داشته باشید.

• زیاد شدن دفعات ادرار که بیش از یک ماه طول بکشد که ممکن ناشی از تحریک یا عفونت مثانه در اثر جراحی باشد.